

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Дошкільна освіта

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «29» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дошкільна лінгводидактика
Викладач	<p>Мацук Людмила Олександрівна, кандидат педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти.</p> <p>Лазарович Надія Богданівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти.</p> <p>Палій Руслана Іванівна, директор ЗДО №3 «Бджілка»</p>
Контактний телефон викладача	0986232405 - Людмила МАЦУК; 0989519882-Надія ЛАЗАРОВИЧ; 0994863044- Руслана ПАЛІЙ
E-mail викладача	liudmila.matsuk@pnu.edu.ua ; nadiia.lazarovych@pnu.edu.ua ; ruslana.palii@pnu.edu.ua .
Формат дисципліни	Очна / заочна
Обсяг дисципліни	9 кредитів ECTS, 270 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій викладачів
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування еколого-природознавчої компетентності, як складової професійної підготовки фахівців у галузі дошкільної освіти. Навчальна дисципліна забезпечує опанування майбутніми вихователями основними поняттями, категоріями, завданнями та змістом всіх її складових.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» є</p>	

озброєння майбутніх вихователів теоретичними знаннями, практичними навичками з питань щодо організації процесу знайомлення дошкільників з природою відповідно до концепції сталого розвитку, формування знань щодо змісту, методів і форм ознайомлення дошкільників з природою, створення організаційних умов задля формування екологічної свідомості особистості.

Мета реалізується через цілі:

- систематизація знань студентів про природу;
- окреслення змісту інформації про об'єкти та явища оточуючої природи, доступної розумінню дітей дошкільного віку, їх потребам та інтересам;
- оволодіння студентами методами ознайомлення дітей з природою;
- розкриття перспектив використання могутнього потенціалу природи для гуманізації педагогічного процесу: розвитку розумових, моральних, естетичних сторін особистості, зміцнення здоров'я дітей;
- навчання умінню доцільно використовувати форми організації співпраці дорослого і дитини в процесі пізнання світу природи;
- формування і розвиток патріотичних почуттів та національної самосвідомості студентів на основі почуття любові до природи та турботливого ставлення до неї;
- збагачення естетичних вражень та формування системи цінностей у майбутніх педагогів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності (за освітнім стандартом):

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі)

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності

громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (**громадянська компетентність**).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (**соціальна компетентність**).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (**етична компетентність**).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

Трудові функції:

А Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу:

А2.3. Організаційна Здатність організовувати ігрову (провідну) і інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною.

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища

Б1.1. Здоров'язбережувальна Здатність організовувати фізично безпечне освітнє середовище.

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення

Г1.2. Здатність до навчання впродовж життя Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

ПРН:

- ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.
- ПР-07 Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.
- ПР-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.
- ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
- ПР-22 Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 270 год.

Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		32/16	
практичні		50/20	
самостійна робота		188/234	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
II-III	012 Дошкільна освіта	Перший-другий	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб
Тема 1. Фізико-географічне районування України й природоохоронні комплекси	2/2	6/2	10/12
Тема 2. Природні рослинні угруповання	2	2/2	10/12
Тема 3. Культурні і дикорослі рослини України	2	2	10/12
Тема 4. Роль тварин в кругообігу речовин в природі й житті людини	2	4/2	10/12
Тема 5. Організація охорони природи в Україні	2	2	10/12
Тема 6. Становлення і розвиток методики ознайомлення дошкільників з природою як науки	2/2	4	10/12
Тема 7. Завдання та зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з природою	2	4/2	10/12

Тема 8-9. Куток природи в ЗДО	4/2	4/2	16/20
Тема 10. Ділянка ЗДО	2/2	4/2	16/20
Тема 11. Наочні методи ознайомлення дошкільників з природою	2/2	4	14/18
Тема 12. Практичні методи ознайомлення дошкільників з природою	2/2	4/2	14/18
Тема 13. Словесні методи ознайомлення дошкільників з природою	2	2	14/18
Тема 14. Форми організації роботи з ознайомлення дошкільників з природою	2/2	4/2	16/20
Тема 15. Засоби фіксації знань дітей дошкільного віку про природу	2	2/2	14/18
Тема 16. Планування і облік роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з природою	2/2	2/2	14/18
ЗАГ:	32/16	50/20	188/234

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	<p>З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf.</p> <p>Вид контролю: екзамен</p> <p>Підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 50x10 = 50 балів, максимальна – 50 б.)</p>
-----------------------------------	---

	Тестування – 50 балів. Разом – 100 б.
Вимоги до письмової роботи	Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття. Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії)
Семінарські (практичні) заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських та практичних заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	Екзамен у формі тестування за 100б. шкалою

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09-1.pdf> – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен

неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти (ЗВО) інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Під час моделювання різних форм роботи з природи слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять. **Обов'язкове.** Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf> зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти зараховуються як одне практичне заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

1. Бабюк Т. Й. Основи природознавства з методикою у визначеннях, таблицях і схемах. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. 256 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні Київ, 2021. 125с.
3. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Тернопіль: Мандрівець, 2017. 256 с.
4. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В.О. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 304 с.

5. Лисенко Н.В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник / Н.В.Лисенко Київ : Видавничий дім «Слово», 2015. 352 с.
6. Лисенко Н.В., Мацук Л.О., Лисенко О.М. Ознайомлення з природою довкілля з основами проєкологічної освіти дітей дошкільного віку Київ : Видавничий Дім «Слово», 2019. 348 с.
7. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від двох до семи років «Дитина» / наук. кер. проєкту В.О. Огнев'юк ; наук. ред.: Г.В. Беленька та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 352 с.
8. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / за заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. Київ: Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
9. Основи природознавства : навчальний посібник / авт.-упор. П. В. Сарафинюк, Л. А. Присяжнюк; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : Ландо ЛТД, 2016. 414 с.

Додаткова

10. Беленька Г.В. Дошкільнятам про світ природи: Діти четвертого року життя (молодший дошкільний вік): навч.-метод. посіб. / Ганна Беленька, Олена Половіна. - Київ: Генеза, 2018. 128 с. (Настільна книжка вихователя).
11. Дошкільнятам про світ природи: Діти п'ятого року життя (середній дошкільний вік): навч.-метод. посіб. / Г.В.Беленька, О.А.Половіна. Київ : Генеза, 2016. 98с. (Настільна книжка вихователя).
12. Костенко Н. В., Окуненко С. В. Ознайомлення з природою. Подорож з Любознайчиком. Старший вік. Харків : Ранок, 2017. 128 с.
13. Мандруємо екологічною стежиною : дослідницько-експериментальна діяльність дітей дошкільного віку в природі /авт.-упоряд.: С.Ю. Павлюк, Л.С. Русан, Г.І. Колосінська. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 168 с.
14. Організація і проведення прогулянок. Молодший дошкільний вік. /С. М. Ванжа, Т. І. Ожимова. Харків : Ранок, 2017. 208 с.
15. Організація і проведення прогулянок. Середній дошкільний вік. /С. М. Ванжа, Т. І. Ожимова. Харків : Ранок, 2017. 208 с.
16. Організація і проведення прогулянок. Старший дошкільний вік. /С. М. Ванжа, Т. І. Ожимова. Харків : Ранок, 2017. 208 с.
17. Парціальна програма формування культури інженерного мислення в дітей передшкільного віку «STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт». Освітній напрям «Природничі науки, або Подорож Всесвітом». Запоріжжя: Вид-во ЛПДС, 2020. 240 с.

Інтернет-ресурси

18. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Наказ МОН №33 від 12.01.2021/https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.
19. Методичні рекомендації до Базового компонента дошкільної освіти (17.03.2021). URL: <https://uied.org.ua/metodichni-rekomendaczi%D1%97->

dobazovogo-komponenta-doshkilno%D1%97-osviti/

20. Ознайомлення з природою та основами проєкологічної освіти дітей дошкільного віку <http://194.44.152.155/elib/local/r/r832.pdf>

21. О. Шуміла Екологічна етика <http://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/770/1-15.pdf>

Викладач _____ Людмила МАЦУК (професор, завідувач кафедри ТМДСО)